

УДК 378:373.2(045)

Тараджук Д. О.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ТЬЮТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті подано теоретичне обґрунтування наукової проблеми сучасного стану професійної підготовки майбутніх вихователів до тьюторської діяльності. Визначено зміст понять «підготовка», «професійна підготовка», «готовність», «тьюторська діяльність». Основну увагу в роботі акцентовано на важливості впровадження тьюторства в освітній простір із метою удосконалення реалізації принципу індивідуалізації з дітьми з особливими освітніми потребами. Обґрунтовано ідею про те, що оволодіння майбутніми вихователями специфічними функціями вихователя-тьютора забезпечить набуття навичок якісної професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі. Автор робить висновок, що сучасні пріоритети професійної підготовки майбутніх вихователів передбачають впровадження принципу індивідуалізації у роботі з дітьми з особливими потребами, а заклади дошкільної освіти потребують формування нового покоління фахівців, здатних самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати сміливі, нестандартні рішення. Оволодіння майбутніми вихователями тьюторською діяльністю забезпечить ефективно впровадження принципу індивідуалізації в умовах закладу дошкільної освіти, який реалізовує інклюзивну практику.

Ключові слова: підготовка, професійна підготовка, готовність, тьюторська діяльність, тьюторство, індивідуалізація, освітнє середовище, майбутній вихователь, педагог-тьютор.

Формуючи сучасне освітнє середовище, основна увага сьогодні акцентується на індивідуалізації освітнього процесу, а також на необхідності створення сприятливих умов для отримання освіти дітьми з особливими освітніми потребами, під якими розуміємо і надання послуг вихователя з тьюторської позицією.

Сутність концепції індивідуалізованого навчання полягає у визнанні того факту, що кожна дитина має власні пізнавальні інтереси, потреби, цілі, преференції, які повинні враховуватися в процесі організації освітнього процесу. Індивідуалізація вимагає створення реальних можливостей для дитини самій бути ініціатором навчальної активності, стати творцем власного індивідуального освітнього шляху, який вона вибудовує всередині широкої освітньої реальності.

Зауважуємо, що формування професійної готовності майбутніх вихователів до тьюторської діяльності здебільшого виступає предметом обговорення українською науковою спільнотою на науково-практичних конференціях та в публічних дискусіях. Актуальність таких дискусій зумовлена тим, що кожна десята людина (більше 650 млн осіб) на планеті має фізичні, розумові чи сенсорні порушення, у 25% всього населення є різні розлади здоров'я (данні ООН, 2017 р.). Міністерством соціальної політики України вже зареєстровано близько 3 млн людей із інвалідністю, зокрема 168 тис. дітей. Крім того, збільшується їх кількість: щорічно реєструється 200–220 тис. осіб, на 450 тис. вагітностей народжується 150 тис. дітей із вродженими вадами, серед яких 20 тис. – із важкими порушеннями.

Тому й актуальність застосування принципу індивідуалізації у роботі з дітьми з особливими потребами полягає у запровадженні тьюторської діяльності педагогами в освітньому середовищі. Ми припускаємо, що майбутній вихователь, який опанує навички тьюторської діяльності, здатний впроваджувати інклюзивну освітню практику, вибудовувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку, супроводжувати й організовувати саморозвиток означеної категорії дітей.

Проблема професійної підготовки майбутніх вихователів до тьюторської діяльності вимагає розгляду широкого кола питань: починаючи від формування уявлення про «вихователя-тьютора», «тьюторську діяльність» загалом, до аналізу нових підходів у системі підготовки такого фахівця.

Метою статті є теоретичний аналіз проблеми підготовки майбутніх вихователів до тьюторської діяльності.

Дослідженню проблеми підготовки майбутніх вихователів у закладах вищої освіти педагогічних закладах присвячено низку праць сучасних науковців. Результати досліджень, що розкривають окремі аспекти підготовки фахівців дошкільного профілю, висвітлено в наукових працях Н. Денисенко, К. Крутій, Н. Лисенко, З. Плохій, Г. Підкурманної та ін. Проблеми структури й змісту психолого-педагогічної та фахової підготовки майбутніх вихователів розглядали Л. Артемова, А. Алексеева, Г. Беленька, О. Богиніч, Ю. Косенко, М. Машовець та ін. Вивчення вітчизняних досліджень показало, що предметом аналізу українських дослідників обирався широкий спектр теоретичних і практичних проблем тьюторства. Проблеми вивчення реалізації тьюторства в умовах школи присвятили свої наукові роботи такі дослідники, як А. Адамський, Є. Волошина, С. Дерендяєв, Л. Долгова, А. Решетнікова, В. Конєв, Є. Ковриго, С. Мануйлова, Н. Михайлова, О. Плахотник, Н. Рибалкіна, М. Черемних, П. Щедровицький та ін.

Сучасні дослідження, що розкривають окремі сторони підготовки фахівців дошкільного профілю, висвітлено в роботах Г. Беленької (формування фахової компетентності); Н. Лисенко, З. Плохій (підготовка вихователів до організації еколого-дослідницької діяльності дітей у природі); Н. Грама (теоретико-методичні засади фахової підготовки педагога-вихователя дошкільного закладу до економічного виховання дітей) та ін. У дисертаційних дослідженнях (Т. Жаровцева, О. Пехота, Т. Танько, Г. Троцько та ін.) визначено зміст,

етапи, компонентний склад професійно-педагогічної підготовки та запропоновано різні моделі її реалізації. Сутності та різним аспектам тьюторства в педагогічній діяльності присвячені праці таких науковців, як Е. Гордон, М. Івашенко, Т. Ковальова, В. Кухаренко, Р. Морган, Ч. О'Мейлі, Дж. Понтічелл, Р. Шаран, Б. Шуневич та ін.

Незважаючи на значну кількість праць в означеному напрямі, проблема професійної підготовки майбутніх вихователів до тьюторської діяльності досі залишається недостатньо вивченою, а отже, потребує додаткового обґрунтування.

Тьюторство в Україні – це нове за своєю суттю явище, що виникло, зважаючи на ситуацію в суспільстві та наявну кризу виховання. Воно пов'язане з діяльністю у вищій і загальноосвітній школі та розуміється як методичний супровід самостійної роботи, створення індивідуальних освітніх проектів і програм, навчально-методичних комплексів, а також як індивідуальне навчання-консультування. Тьюторство – це особливий тип педагогічної професії, спрямований на вибудовування продуктивної співпраці. Якщо всі професії у сфері освіти розділити на три типи – формуючі, терапевтичні та супроводжуючі, – то тьютор належить до останнього [19].

Сучасній Україні потрібні фахівці дошкільного профілю нової формації з конкурентно-придатним європейським чи світовим рівнем кваліфікації для досягнення єдиної мети – формування гармонійно-розвинутої особистості. Нові реалії, орієнтація українського суспільства на демократичні принципи, реорганізація системи дошкільної освіти (зміна співвідношення родинного і суспільного дошкільного виховання, урізноманітнення його форм, багатоваріантність освітньо-виховних програм) зумовлюють необхідність змін і в системі підготовки фахівців дошкільної освіти.

Низка публікацій вітчизняних дослідників яскраво ілюструє, що підготовка педагога дошкільного фаху, в першу чергу, повинна відповідати вимогам сучасності, адже це перша освітня ланка, від якої залежить рівень освіченості і вихованості майбутнього покоління. Вона має свою специфіку, ґрунтується на основних дидактичних закономірностях побудови процесу фахової підготовки у закладі вищої освіти.

Психолого-педагогічний аналіз проблеми підготовки майбутніх вихователів до тьюторської діяльності викликає потребу висвітлення основних понять. Для визначення і характеристики поняття «підготовка» звернемося насамперед до словникових джерел.

У великому тлумачному словнику сучасної української мови поняття «підготовка» розглядається як дія за значенням підготувати; запас знань, навиків, досвід, набутий у процесі навчання, практичної діяльності [4, с. 245]. Вільна енциклопедія Вікіпедія термін «професійна підготовка» тлумачить як «цілеспрямований процес навчання наявних (працюючих) і потенційних (наприклад, студентів) працівників професійних знань та вмінь з метою набуття навичок, необхідних для виконання певних видів робіт». [текст з екрана]. За визначенням О. Абдулліної, «професійна підготовка майбутнього педагога – це процес формування та збагачення настанов, знань і вмінь, що необхідні майбутньому фахівцю для адекватного виконання специфічних завдань навчально-виховного процесу» [2, с. 40]. Одне з найбільш повних визначень поняття професійної підготовки у своєму докторському дослідженні наводить Т. Танько: «професійна підготовка – це система організаційних і педагогічних заходів, які забезпечують формування в особистості професійної спрямованості, системи знань, навичок, умінь і професійної готовності, що, в свою чергу, визначається як суб'єктивний стан особистості, яка вважає себе здатною і підготовленою до виконання певної професійної діяльності та прагне її виконати». Якщо йдеться про підготовку до педагогічної діяльності як професійної, доцільним є використання терміна «професійно-педагогічна підготовка». Найчастіше підготовку студентів до педагогічної діяльності дослідники пов'язують із її кінцевим результатом – формуванням готовності до певного виду педагогічної діяльності. Так, Г. Троцько зазначає, що «сутністю підготовки студентів до педагогічної діяльності є система змістовно-педагогічних та організаційно-методичних заходів, спрямованих на забезпечення готовності майбутнього педагога до педагогічної діяльності». Дослідження авторських трактувань означеного поняття дозволяє виділити основні позиції, що визначають сутність професійно-педагогічної підготовки: професійна підготовка – це система змістових і організаційних заходів; професійно-педагогічна підготовка не може бути обмежена лише формуванням знань, умінь, навичок, а й повинна бути зорієнтована на особистісний розвиток студента; мета і кінцевий результат професійно-педагогічної підготовки є формування готовності студентів до виконання майбутньої тьюторської діяльності. Отже, зазначений термін збагачує поняття «підготовка» [7, с. 43].

Сьогодні підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатофакторна структура, головне завдання якої полягає у набутті кожним студентом особистісного смислу діяльності, формуванні фахової майстерності, постійно зростаючому інтересі до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також у розвитку успішності в діяльності [3, с. 101]. Результатом підготовки є готовність, що трактується у великому тлумачному словнику: «як стан готового і бажання зробити що-небудь». У психологічному словнику поняття «готовність» визначено як настанову, спрямовану на виконання якоїсь дії. Вона припускає: наявність певних знань, умінь, навичок, а також готовність до протидії, виникаючої у ході виконання дії перешкодам; приписування виконуваний дії особистого сенсу. Готовність є важливою умовою успішного виконання будь-якої діяльності, особливо значна її роль у роботі педагога. Зумовлено це складністю і багатогранністю освітнього процесу. У визначенні поняття готовності дослідники йдуть різними шляхами: одні

акцентують увагу на його структурних складових частинах, інші – на його сутності. Так, у роботах учених (А. Ліненко, О. Мороз та ін.) переконливо доведено, що саме стан готовності особистості до виконання професійно-педагогічної діяльності забезпечує не тільки її ефективність, але й можливість подальшого вдосконалення. Тобто, підготовка виступає засобом формування готовності до діяльності, а готовність є результатом і показником якості підготовки. Такого самого підходу дотримується Т. Жаровцева, «готовність», на її думку, – це мета і результат підготовки [8; 12, с. 13]. Готовність до педагогічної діяльності у дослідженні А. Ліненко розглядається як цілісна інтегрована якість особистості, що характеризує її емоційно-когнітивну і волюву мобілізаційність у момент включення в діяльність визначеної спрямованості. Автор наголошує, що, готовність не є вродженою, а виникає внаслідок певного досвіду людини, що ґрунтується на формуванні її позитивного ставлення до професійної діяльності, усвідомленні мотивів і потреб у ній [8, с. 5]. Відповідно до аналізу попередніх досліджень, ми вважаємо, що здобуття майбутніми вихователями навиків тьюторської діяльності неможливе без цілеспрямованого навчання у закладах вищої освіти.

Розглядаючи проблему підготовки майбутніх вихователів до тьюторської діяльності, ми опрацювали різноманіття визначень поняття тьюторської діяльності, її цілей, завдань, адже ставлення педагогічної спільноти до цього питання неоднозначне. Ми поділяємо думку М. Іващенко, що «тьюторська діяльність є специфічною формою педагогічної діяльності». Науковець чітко розмежує, що «традиційна діяльність педагога ґрунтується на негативному зворотному зв'язку, оскільки постійно відбувається порівняння й протиставлення результатів та досягнень окремих особистостей у сфері навчання, а діяльність вихователя-тьютора передбачає організацію позитивного зворотного зв'язку, який дає змогу оцінити особистісні досягнення в умовах навчально-виховного процесу й на основі порівняння з попередніми результатами зафіксувати розвиток» [9, с. 82].

Низка науковців розглядає тьюторську діяльність у процесі виховання. Н. Кузьменко діяльність тьютора розуміє як «форма організації навчально-виховної роботи у вищій і загальноосвітній школі» [11, с. 331]. С. Микитюк вважає, що діяльність тьюторів спрямовано на підвищення ролі виховання, актуалізації процесів самопізнання і самовдосконалення [14, с. 111]. На думку В. Сергєєвої, діяльність тьютора полягає у реалізації індивідуальних освітніх траєкторій індивідуальних навчальних планів, у виборі і продовженні освіти, проведенні рефлексивно-проектних заходів з учнями з питань формування і реалізації індивідуальних освітніх траєкторій, підготовці і реалізації професійних проб і соціальних практик [17, с. 3].

Британський дослідник і викладач Ф. Баркер розглядає тьюторство у руслі електронного навчання, розуміючи його як модель викладання і навчання, яка може бути використана як основа для створення нових видів освітньої інфраструктури, заснованої на використанні веб-ресурсів, взаємодії однолітків та онлайн-навчанні [1, с. 3]. Розглядаючи тьюторство у контексті антропогенезу, становлення людського у людини як у масштабі глобальної історичної перспективи, так і у масштабі індивідуальної історії, С. Сіроткін та Д. Гребьонкін позиціонують його як «антропопрактику, пов'язуючи із реалізацією гуманітарних підходів і цінностей, а також тенденціями подолання відчуження людини, розвитку культурних цінностей, становлення постмодерністського мислення, розвитку критичної педагогіки і психології і в цілому розробки кроків цивілізації» [18, с. 5]. Отже, тьюторство частіше позиціонується як педагогічна практика або діяльність, пов'язана з наданням додаткових освітніх послуг.

Ми підтримуємо твердження Т. Ковальнової, що «педагог-наставник (тьютор) поступово засвоює якісно відмінну від попереднього досвіду роботи роль, що вимагає опанування технік самоорганізації, здатності брати на себе ініціативу в ситуації невизначеності, культивувавши парадоксального мислення тощо» [10, с. 6].

Ґрунтуючись на різних авторських визначеннях сутності «тьюторства», можемо стверджувати, що – це «особливий тип педагогічної професії, спрямований на вибудовування продуктивної співпраці. Якщо всі професії у сфері освіти розділити на три типи – формуючі, терапевтичні та супроводжуючі, – то тьютор належить до останнього. Базова задача педагога – навчити, психолога – допомогти, а тьютора – супроводжувати в освітній діяльності, у подальшому просуванні людини вперед. Послуги вихователя з тьюторською позицією будуть доречними, коли більш чітко уявлення дитини про себе набагато важливіше, ніж ефективно досягнута мета; коли дитина самостійно приймає рішення й сама керує своїм розвитком».

Тьюторіальна система виникла ще в XIV ст. і здебільшого була розповсюджена спочатку в педагогічних коледжах, елітних школах (типу англійських «паблік скулз»), а відтепер – і в університетах. Сучасне тлумачення тьюторства акцентує увагу переважно на двох аспектах: по-перше, йдеться про педагогічну діяльність, спрямовану на керівництво самостійною роботою тих, хто навчається за індивідуальним планом, або в умовах, коли на самостійне опрацювання наукових джерел відведено значний відсоток навчального часу; по-друге, індивідуальне науково-штучне керівництво викладача вищої школи певним студентом задля оптимізації саме його пізнавальної самостійної діяльності [5, с. 246].

З огляду на реалії сьогодення, коли в контексті ідеї модернізації вітчизняної освіти у вищих навчальних закладах активно впроваджується кредитно-модульна система організації навчального процесу, функціональна роль самостійної роботи студентів значно посилюється, а відтак актуалізується місце тьюторських занять і значення фахівця-тьютора. Автори наукової праці «Революція у тьюторстві: прикладне дослідження передового досвіду, питань політики і досягнень учнів» Е. Гордон, Р. Морган, Ч. О'Мейлі, Дж. Понтічелл,

позиціонують тьюторство як життєво необхідну освітню практику, яка призначена допомогти більшій кількості дітей і дорослих найкращим чином досягти свого особистого потенціалу учіння [6, с. 22–23].

Вивчення й узагальнення передового досвіду, зокрема вищих педагогічних шкіл, дозволяє стверджувати: підготовка майбутніх вихователів вищого закладу освіти є важливішим етапом у випереджувальному розвитку їхнього «ресурсного ракурсу». Останнє здебільшого розуміється науковцями (Ю. Баландін, М. Скаржинський, Л. Стяжов) як наявність можливостей, здібностей особистості, її ресурсів, а також сукупності факторів, від якої залежить успішність розв'язання тих чи інших завдань; центрується увага на такому розумінні резерву: ще «незадіяної», поки що невикористаної можливості, «запасу творчості» (І. Красногородський, В. Лавров), наявності можливостей особистості як цільових орієнтирів (В. Бережної, Л. Сохань).

Цінною в контексті нашого дослідження є думка А. Мудрик: «Для того, щоб людина з особливими потребами зацікавилася проблемою самоосвіти в майбутньому, щоб у неї з'явилося бажання займатися нею, необхідно, щоб у життєдіяльності виховної організації були створені такі умови та ситуації, в яких людина або побачила та усвідомила невідповідності між своїми знаннями і знаннями партнерів або виявила неможливість чи неефективність рішення вікових завдань, або зіткнулася з невідповідністю вимог організації та своїми знаннями». Дослідник вважає, що, як результат таких подій, в індивіда може з'явитися спочатку зацікавленість в освіті, а згодом більш-менш стійка установка щодо її реалізації [15, с. 154–155].

Ми підтримуємо переконання Т. Швець, що ефективність роботи майбутнього вихователя з тьюторською діяльністю неможлива без опанування таких функцій: діагностична (знання здібностей і можливостей дитини); проектна (допомога в розробці перспективного плану розвитку особистості); реалізаційна (допомога в реалізації індивідуального освітнього шляху); аналітична (допомога в корекції індивідуального плану). Реалізуються подані функції тьюторськими технологіями, якими повинен оволодіти майбутній вихователь з тьюторської позицією. Науковець трактує поняття тьюторська технологія як «таку педагогічну технологію, яка ґрунтується на суб'єкт-суб'єктному, компетентнісному, діяльнісному, культурологічному, гуманістичному підходах і заснована на взаємодії досвідченого й недосвідченого, на діалозі» [20, с. 32–33]. Завдяки індивідуалізації освітнього процесу кожна дитина отримує можливість замовляти й одержувати своє «освітнє меню», необхідне для успішної самореалізації в соціумі [20, с. 35].

У Законі України «Про освіту» передбачається введення інклюзивної форми навчання починаючи з дошкілля, тому оволодіння майбутніми вихователями тьюторською діяльністю, яка реалізує принцип індивідуалізації освіти, є, на нашу думку, першочерговим завданням, адже успішна інклюзія неможлива без кваліфікованого супроводу.

У системі освіти України існують поняття «куратор» та «асистент вчителя», що близькі до поняття «педагог-тьютор», але значно звужені. На наш погляд, постає завдання наповнення його тьюторським змістом. За виконання обов'язків вихователя-тьютора доцільно ввести доплати, бо це додатковий обсяг роботи, що властиво для зарубіжного досвіду тьюторства. Та все ж проводиться низка досліджень, щодо розрізнення цих понять. Зокрема, триває Всеукраїнський експеримент, затверджений Положенням про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 листопада 2000 р. № 522, 26 червня 2017 р. за темою «Тьюторський супровід у системі змішаного навчання». Експериментально-дослідницька робота проводиться на базі Приватної школи «Афіни» м. Києва [16].

Наразі сертифікованих тьюторів в Україні готують в International Academy of Tutoring міста Києва, за програмою яка ґрунтується на традиціях англійських вишів Оксфорда і Кембриджа, а також польського Collegium Wratislaviense.

Висновки. Отже, сучасні пріоритети професійної підготовки майбутніх вихователів до тьюторської діяльності в освітньому середовищі зумовлюють потребу у формуванні нового покоління фахівців для закладів дошкільної освіти, здатних самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати сміливі, нестандартні рішення. І саме ці нові суспільні вимоги до особистості вихователя – реагування на змінне оточення; пристосування середовища до потреб дітей з особливими потребами; створення окремої освітньої програми для кожного вихованця; надання додаткових послуг і форм підтримки у процесі навчання – змушують професійну освіту розпочати впровадження «тьюторства» в закладах дошкільної освіти.

Майбутній вихователь з тьюторською позицією може стати сполучною ланкою, що забезпечує координацію педагогів, спеціальних педагогів, психологів та інших необхідних дитині фахівців на кожному етапі освітнього процесу. Вся діяльність із супроводу особливої дитини не повинна порушувати освітнього і комунікативного простору тієї групи дітей, у якій перебуває дитина з особливостями розвитку. Перспективою подальших досліджень вбачаємо розробку навчальної дисципліни «Тьюторський супровід в закладі дошкільної освіти» на базі Луцького педагогічного коледжу з метою експериментальної перевірки ефективності підготовки майбутніх вихователів до тьюторської діяльності в закладі дошкільної освіти, що реалізує інклюзивну практику.

Використана література:

1. Barker P. On being in online tutor / P. Barker // Innovations in Education and Teaching International. – 2002. – № 39 (1) – P. 3–13.
2. Абдуллина О. А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования / О. А. Абдуллина. – Москва : Просвещение, 1990. – 141 с.
3. Беленька Г. В. Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці : [монографія] / [Г. В. Беленька, О. Л. Богінч, З. Н. Борисова та ін.]; за заг. ред. І. І. Загарницької. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 310 с.
4. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
5. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – Київ : Либідь, 1997. – 373 с.
6. Гордон Э. Революция в тьюторстве: прикладное исследование передового опыта, вопросов политики и достижений учащихся / Э. Гордон, Р. Морган, Ч. О'Мэлли, Дж. Понтиселл; пер. с англ. – Ижевск : ERGO, 2010. – 332 с.
7. Дем'яненко Н. М. Система тьюторства: актуалізація ретродосвіду Великої Британії / Н. М. Дем'яненко // Зб. наукових праць Полтавського держ. пед. у-ту імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – Вип. 6 (57). – С. 72–75.
8. Жаровцева Т. Г. Теоретико-методичні засади підготовки фахівців дошкільної освіти до роботи з неблагополучними сім'ями : [монографія] / Т. Г. Жаровцева. – Одеса : ПНЦ АПН України – СВД М. П. Черкасов, 2006. – 367 с.
9. Іващенко М. В. Особливості організації тьюторського супроводу обдарованої особистості / М. В. Іващенко // Педагогіка. Психологія. Філософія науки: зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2009. – Вип. 18. – С. 81–85.
10. Ковалева Т. Матеріали курсу «Основи тьюторського супроводження в общем образовании» : [учеб.-метод. пособ.] / Т. М. Ковалева. – Москва : Педагогический университет «Первое сентября», 2010. – 54 с.
11. Кузьменко Н. В. Педагогічна взаємодія в стосунках «куратор-студенти» в контексті позааудиторної виховної роботи / Н. В. Кузьменко // Педагогіка та психологія : зб. наук. праць. – 2015. – Вип. 49. – С. 327–335.
12. Линенко А. Ф. Педагогічна діяльність і готовність до неї : [монографія] / А. Ф. Линенко. – Одеса : ОКФА, 1995. – 80с.
13. Лукіна Т. О. Тьютор / Т. О. Лукіна // Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – С. 924.
14. Микитюк С. О. Ресурсний підхід в організації тьюторської діяльності у вищому педагогічному навчальному закладі / С. О. Микитюк // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. – 2012. – Вип. 39. – С. 111–119.
15. Мудрик А. В. Социальная педагогика : [учебник] / А. В. Мудрик. – Москва : Издательский центр «Академия», 2005. – 200 с.
16. Наказ МОН України від 26 червня 2017 р. № 933 «Про завершення II (концептуально-діагностичного) етапу дослідно-експериментальної роботи за темою «Тьюторський супровід у системі змішаного навчання». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/7697>.
17. Сергеева В. П. Тьютор в образовательном пространстве : [учеб. пособ.] / под ред. В. П. Сергеевой. – Москва : ИНФРА-М, 2016. – 192 с.
18. Сироткин С. Ф. Тьюторство как практика субъективации / С. Ф. Сироткин, Д. Ю. Гребёнкина. – Ижевск : ERGO, 2012. – 40 с.
19. Тьютор / Вікіпедія – вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%8C%D1%8E%D1%82%D0%BE%D1%80>.
20. Швець Т. Тьютор. Перші кроки / Т. Швець. – Київ : вид. група «Шкільний світ», 2017. – 104 с.

References:

1. Barker P. (2002) On being an online tutor. Innovations in Education and Teaching International Journal. 39 (1). P. 3–13. [in English]
2. Abdullina O. (1990) Obshchepedagogicheskaja podgotovka uchytelia v systeme vyssheho pedagogicheskogo obrazovaniya [General pedagogical training of teachers in the system of higher pedagogical education] Moscow. Prosveshchenye. 141 s. [in Russian]
3. Bielienska H. (2009) Pidhotovka vykhovatelya do rozvytku osobystosti dytyny v doshkilnomu vitsi: monohrafiia [Preparation of the educator for the development of the child's personality in preschool age]. Kyiv. NPU imeni M. P. Drahomanova. 310 s. [in Ukrainian]
4. Busel V. (2001) Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainiskoi movy [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language]. Kyiv, Irpin. TF Perun. 1440 s. [in Ukrainian]
5. Honcharenko S. (1997) Ukrainskyi pedagogichnyi slovnyk [Ukrainian Pedagogical Dictionary]. Kyiv. Lybid. 373 s. [in Ukrainian]
6. Hordon E. (2010) Revoliutsiya v tiutorstve: prykladnoe yssledovanye peredovoho opyta, voprosov polytyky y dostyzhenni uchashchykhsia [The revolution in tutoring: applied research of the advanced theory, questions of politics and achievements of students]. Yzhevsk. ERGO. 332 s. [in Russian]
7. Demianenko N. (2006) Systema tiutorstva: aktualizatsiia retrodosvidu Velykoi Brytanii [System of tutoring: actualization of the retrospective experience of Great Britain]. Poltava. Pedagogichni nauky Journal 6 (57). pp. 72–75. [in Ukrainian]
8. Zharovtseva T. (2006) Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky fakhivtsiv doshkilnoi osvity doroboty z neblahopoluchnymy simiamy [Theoretical and methodical principles of preparation of specialists of pre-school education for work with bad families]. Odesa. PNTs APN Ukrainy. 367 s. [in Ukrainian]
9. Ivashchenko M. (2009) Osoblyvosti orhanizatsii tiutorskoho suprovodu obdarovanoi osobystosti [Features of the organization of tutor accompaniment of gifted personality]. Pereiaslav-Khmelnytskyi. Pedagogy. Psychology. Philosophy of Science Journal 18. pp. 81–85. [in Ukrainian]
10. Kovaleva T. (2010) Materyaly kursa Osnovy tiutorskoho soprovozhdeniya v obshchem obrazovanii [Materials of the course Fundamentals of tutoring in general education]. Moscow. Pedagogicheskyy unyversytet Pervoe sentiabria. 54 s. [in Russian]
11. Kuzmenko N. (2015) Pedagogichna vzaiemodiia v stosunkakh kurator-studenty v konteksti pozaaudytorno vykhovnoi roboty [Pedagogical interaction in the curator-students relationship in the context of non-auditing educational work]. Pedagogika ta psykholohiia Jurnal 49. pp. 327–335. [in Ukrainian]

12. Lynenko A. (1995) Pedagogichna diialnist i hotovnist do nei: monohrafiia. [Pedagogical activity and readiness for her]. Odessa. OKFA. 80 s. [in Ukrainian]
13. Lukina T. (2008) Tiutor. Entsyklopediia osvity [Tutor]. Kyiv. Yurinkom Inter. 924 s. [in Ukrainian]
14. Mykytiuk S. (2012) Resursnyi pidkhid v orhanizatsii tiutorskoi diialnosti u vyshchomu pedahohichnomu navchalnomu zakladi. [Resource approach in the organization of tutor activity in a higher educational institution]. Means of educational and research work Journal 39. P. 111–119. [in Ukrainian]
15. Mudryk A. (2005) Sotsyalnaia pedahohika. [Social pedagogy]. Moscow. Yzdatskiy tsentr Akademyia. 200 s. [in Russian]
16. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine (26 June, 2017). № 933. «Tutor's support in the system of mixed learning». available at: <http://old.mon.gov.ua/about-ministry/normative/7697> [in Ukrainian]
17. Serheevoi V. (2016) Tiutor v obrazovatelnom prostranstve [Tutor in the educational space]. Moscow. YNFRA-M. 192 s. [in Russian]
18. Syrotkyn S. (2012) Tiutorstvo kak praktyka subyektivatsyy [Tutoring as a practice of subjectification]. Yzhevsk. ERGO. 40 s. [in Russian]
19. Tiutor / Vikipediia – vilna entsyklopediia [Tutor. Wikipedia The Free Encyclopedia]. Available at: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%8C%D1%8E%D1%82%D0%BE%D1%80>. [in Ukrainian]
20. Shvets T. (2017) Tiutor. Pershi kroky [Tutor. The first steps]. Kyiv. Shkilnyisvit. 104 s. [in Ukrainian]

Taradiuk D. A. Профессиональная подготовка будущих воспитателей к тьюторской деятельности как педагогическая проблема учреждения высшего образования

В статье представлено теоретическое обоснование научной проблемы современного состояния профессиональной подготовки будущих воспитателей к тьюторской деятельности. Определено содержание понятий «подготовка», «профессиональная подготовка», «готовность», «тьюторская деятельность». Основное внимание в работе акцентировано на важности внедрения тьюторства в образовательное пространство с целью усовершенствования реализации принципа индивидуализации с детьми с особыми образовательными потребностями. Обосновано идею о том, что овладение будущими воспитателями специфическими функциями воспитателя-тьютора обеспечит приобретение навыков качественной профессиональной деятельности в инклюзивном образовательном среде. Автор приходит к выводу, что современные приоритеты профессиональной подготовки будущих воспитателей предусматривают внедрение принципа индивидуализации в работе с детьми с особыми потребностями, а учреждения дошкольного образования требуют формирования нового поколения специалистов, способных самостоятельно мыслить, генерировать оригинальные идеи, принимать смелые, нестандартные решения. Овладения будущими воспитателями тьюторской деятельностью обеспечит эффективное внедрение принципа индивидуализации в условиях учреждения дошкольного образования, реализующего инклюзивное практику.

Ключевые слова: подготовка, профессиональная подготовка, готовность, тьюторская деятельность, тьюторство, индивидуализация, образовательная среда, будущий воспитатель, педагог-тьютор.

Taradiuk D. A. Professional preparation for future teacher to tutor activity as a pedagogical problem of higher education

The article gives theoretical substantiation of the scientific problem of the current state of professional training of future educators for tutor activity. The content of the concepts of “training”, “professional training”, “readiness”, “tutor activity” is determined. The main attention in the work is emphasized on the importance of implementing tutoring in the educational space in order to improve the implementation of the principle of individualization with children with special educational needs. The idea that mastering future educators by the specific functions of tutor-tutor will provide acquisition of skills of high-quality professional activity in the inclusive educational environment is substantiated. The author comes to the conclusion that the current priorities of the training of future teachers provide for the introduction of the principle of individualization in working with children with special needs, and pre-school institutions need to form a new generation of specialists capable of thinking independently, to generate original ideas, to make bold, non-standard decisions. Mastering future tutors by tutor activity will ensure the effective implementation of the principle of individualization in a pre-school institution, which implements inclusive practice.

Key words: training, vocational training, readiness, tutoring, tutoring, individualization, educational environment, future educator, teacher-tutor.